

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Feladvó szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Közlési díjak:
Egy évre ———— 20
Félévre ———— 12
Három hónapra ———— 8
Egy hónapra ———— 5
— Egy szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetés-irodáknak.

Megjelenik minden nap.

— Az összes hirdetés-irodáknak.

Nagybecskerek, 1899.

XXVIII. évfolyam. 22 szám.

Péntek, január 27.

A gabona-uzsora ellen.

— Memorandum a Végvidék kisbirtokosainak az országos gabona-uzsora megszüntetése miatt. —

I.

A volt katonai Határvidék fennállása alatt házközösségekben élve, az összes tagok a házfőnek voltak alárendelve; a házfők pedig a helybeli parancsnok főfelügyelete és gyámkodása alatt állottak úgy, hogy se kereskedelem, se földművelés magasabb fokra nem fejlődhetett.

Midőn a Határvidék megszüntetvén, az a magyar államtartásba szorosabban beolvasztott, némely különálló kiváltságait megtartotta, mások pedig ujjakkal cseréltettek fel; így pl. a házközösségi intézmény feloldatott, a házközösségi vagyona a tagok között felosztott, azonban nehogy az átmenet hirtelen történjék, az egyes tagok a 25. §. illetve terhelési és elidegenítési tilalom alá s a megyei árvaszékek főgyámhatósága alá helyeztetek.

Az ily módon némileg felszabadult erők iparkodtak érvényesülni s a házközösségek megszüntetése folytán a Határvidék lett az ország egyik legszerencsésebben tagolt részére, a hol a titeli csajkás kerülettől, az Álduna mentén az erdélyi Kárpátokig húzódó széles szalagon csupa 10—15—20 holdas paraszt birtokok fejlődtek, melyet alig zavar meg itt-ott is csak egy 100 holdas földbirtok.

A nagyszámu kiscgazdák között élénk üzleti élet fejlődött ki s minthogy Szerbiához közvetlen viszonyban fekszenek, a sertésenyésztés főemporiumává lett a Határvidék.

Az üzleti élet pénzt igényelt; mint-hogy azonban az egyes kiscgazdák ingatlanai terhelési és elidegenítési tilalom alatt állottak, bankkölesönökkel magukon nem segíthettek, mivel a fenti tilalom alatt állván, szolid pénzintézet náluk biztonságot nem találhatott.

Azonban az önállóvá lett kiscgazdák, gazdaságaik rendes vezetéséhez szükséges pénzt nem mellőzhetvén, szorultságukban

vették, a honnan kapták: s így fölvirult az uzsora mindennemű faja, de különösen: a buza-elővétel.

A budapesti nagy gabonakereskedőházak árgus szemei azonnal észrevették ezen állapotoknak reájuk nézve kedvező voltát s a Németországból már kitiltott ezen üzletág főhadiszállását áttették a volt Határvidékre. Minden járás székhelyén megjelentek ezen cégek kommittensei, részint a cég, részint saját nevük alatt, a járás székhelyéről pedig az agenseknek sürül csapata hálózta be az egyes falvakat úgy, hogy majd minden boltajtóban kaptak az emberek pénzt előre buzára, jó váltó mellett.

De hát miben áll a buza elővétel?

A tőzsde-nyereségnek a nagykereskedő részére a legnagyobb összeg erejéig lehető biztosításában s a netaláni veszteségszámlának s a hátrányos esélyeknek pedig a kistermelőkre való áthárításában.

Ugyanis mihelyt a cég 7 vagy 8 frtos áron kötést csinált, illetve eladott a tőzsdén néhány ezer métermázsza gabonát, kiadatik a jelszó az egyes kommittenseknek, hogy hatáskörükbe megszerelik fedezni elővétel utján ennyi s ennyi mm. gabonát annyiszor, a mennyiszor eladás, illetve vétel történt.

Erre a szervezett bevásárló had 4 frt usque 5 frtos áron, a mint a kiscgazda szorult helyzete engedi, elővásárolja a gabona métermázsáját.

Az elővételt kötő földművessel aláíratnak egy kötlevelet, mely szerint 6 kötelezi magát augusztus 20-ikára a kapott 4—5 forintért megfelelő métermázsza búzát szállítani, ennek biztosítékául aláíratnak vele egy bianco váltót is.

Midőn a megfelelő mennyiségű elővétel eszközöltetett, a kommittens az összes ágensektől beszedi a kötleveletet s váltókat s felküldi a cégnek úgy, hogy júniusban a nagykereskedőnek az egész évre a tőzsdén kötött üzletei fedezve vannak 150, 2 frtos nyereséggel s a kiscgazdák termése

ott fekszik a nagykereskedő kasszájában, mielőtt még learatták volna.

Ezen különben ártatlannak látszó üzletnek rendkívüli sok, éppen nem erkölcsös oldalai vannak, ezeket körülbelül a következőkben lehet összefoglalni. A rendes buza-üzletnél kész áru mellett az üzleti nyereség — minthogy millió métermázsákban mennek — 5 usque 10 kr. szokott lenni; ily módon 1 frt 50 krtól 2 frt nyereséget biztosít magának az elővásárlást üzö.

Ezen nyereség-biztosítás pedig oly módon történik, hogy mikor a buza ára tőzsdén 7—8 frt, a kiscgazdától 4—5 frtért veszik előre össze már novembertől egész ápriliséig a még talán el se vetett buza-termését, felhasználva annak szorult helyzetét vagy könnyelmű, meggondolatlan voltát, mert hisz ezzel a saját termelési ár sincsen megfizetve.

A kiscgazda nehezen jut hitelhez, a bank jó kezeseket kíván, az ágensnél pedig egy jó szóra meg van a pénz, de sőt még hivatgatják érte; nem kell csak egy „Schlusst“ meg egy váltót aláírni.

Áltőzsdéi üzletet kötnek tőzsdén kívül a kiscgazdával oly módon, hogy a tőzsdéi veszteség-számla teljesen a nyakába szakad, a tőzsdéi előnytől pedig, a mi az árváltozásában nyilvánulhatna, ha az árfluktuáció kedvezően alakulna, már előre meg van fosztva; mindezt esetleg váltó alakjába burkolva, a mi ellen a szegény földész védekezni képtelen s ily módon a kapott 4 frtért szállítani köteles a 12 frtos búzát, vagy pedig megfizetni annak a 12 forintos tőzsdéi árát.

A kiscgazda pedig, mikor 4—5 frtot felvett búzára az ágensből, nem volt egyéb szándékában, minthogy magán egy kis kölesönnel valahogy segítsen; aláírt 6 érte egy „Schluss“-levelet is ugyan, a hol talán még azt is megmondták neki, hogy vagy a búzát, vagy az árát lesz köteles aug. 20-án fizetni, azonban az 6 forgalmi körén kívül esik, hogy ha nem terem neki egy rossz termés folytán semmije s a buza ára

A „TORONTAL“ tárczaja.

„Álmomban az éjszaka . . .“

Millió és millió vadvirág között, himes, sőd pázsiton lépked kecsesen Iluska. Formás kis lábikrái, husos, gömbölyű lábcsárai kacéran kukucskálnak ki ez ide-oda lebbenő, kurta, kis habruha slul. Virágot szedget kis kezében már egy jókora osomót szorongat: pipiter, kankalin, pipacs, buzavirág van köste. Ki-kipirul a hajludósában, szőszke haja felhomlik, ajka egy nevet mormol, egy virág nevét, melyet éppen most látott meg . . .

„Férfitűség . . .“

Gömbölyű, szürke, egyhangu, pehely. Ha megfujjuk egy kisse — elszáll . . .

Csak egyet szeretne lessakítani. Csak egyet . . .

Már kinyújtja kezét a virág után, — de visszakapja . . . Minek togye?

— Önmagát emésse ismét, haszontalan képszelődésekkel?

— De mégis . . . Ingerli a kíváncsiság Eva leánya 6 is, mint a többi . . .

Kis kacsoi remegnek, a mint érte nyul . . . De a szive is — mert valakire gondol . . .

Megfujja a virágot . . . A megszámlálhatlan pehely, elszáll erre arra . . . De csodácsodája 6 is vele . . . Szárnyai nőttek, szárnyai! Száll, repül a pehelyyel felfelé . . .

De milyen, édes egy érzés . . . Csak fel . . . Csak el a földről . . . Hisz 6 is olyan, mint a többi . . . Nem marad a virág egészben . . . Szinte gunyosan tekint le a földre! . . .

A füstölögő gyármémenyek, az utcák porsa, a hűvös levegő, a lelket, szívet ölő piszok, mind, mind ott lenn marad . . .

Teli tüdővel szívja a tiszta, üde, átható levegőjét a magas mindenségnek . . .

Csak feljebb . . . Messze a földről . . . Talán ott másépen lesz. Talán. De nem lesz ott 6 . . . Ea ha nem is igazat mondott a virág? . . .

Hátha 6 most szomorkodik érte. Boldogtalan 6 miatta, keresi, tüvé teszi a földet és nincs, nincs, akit keres . . . Lenés a földre, nem lát e valamit?

Nem . . . Szürkeség honol . . . De már nem látja olyan sötétnek, olyan gonosznak, mint előbb. Es még hosszú fásik . . . Idefönn nincs, ami melengesse, könnyű, habruháján áthat a kristály-tiszta, hideg levegő . . .

Didereg, . . . Ha egy kicsit is megmelegedhetne inkább egy kis füstöt nyelne el . . .

Már a fellegeknel van. Egy lépés — és elhagyja a földet. Nincs többé visszatérés . . .

Ne . . . Ne . . . kiált kétségbeesetten . . . Kis kacsoit imára kulcsolja, teste megrázkódik: — Vissza . . . Vissza . . .

A nagy rázkódásban görög kontyát beleüti egy felhőbe — és lepottyán . . .

Egy deli huszár kapitány karjaiba esik . . .

Hogyan melegszik fel jéghideg teste a szoritástól, amint hatalmas mellére öleli . . . Ajakával, forró lehelletével melengeti fel egyenként didergő ujjait, megcsókolja a szemét . . . A haját . . . A fülét . . . Kinyitva szemét, látja, hogy 6 az, 6, akire gondolt, mikor a virágot elfujta . . .

Bűnbánatot érez . . . Gömbölyű karjait a huszár kapitány ajaka köré fűzi, lehussa magához, forró, édes csókot nyom kárpótlásul az ajakára . . .

— — — — —
— — — — —
— — — — —

Még most is szívja az ajkát Ilus — pedig már felébredt. Boldogan dudolja:

„Álmomban az éjszaka . . .“ S. K.

felszökik 12—14 frtra, akkor 6 tőle valaki követelhesse a kapott 4—5 frtért annak 12—14 frtos árát.

Mert ha neki a pénz felvételekor az is megmagyarázatának, hogy ha a búzának 12—14 frt lesz is az ára és neki semmi sem terem is, akkor is köteles lesz a kapott 4 frtért annyit fizetni, az esetben nem sokan akadnának még a legnagyobb szűkségben is, kik ezen biztos veszteségnek élbe mennének. Ily módon azonban akaratlanul besodortatnak egy, a börzei játéknál sokkal veszedelmesebb üzletbe.

De vannak ennek még sötétebb oldalai is.

Tudni való, hogy az ilyen parasztfogdosásból élő ágensek és kommittensek hada, nem épen szűk lelkiismeretű s így az elővásárló földmives több egyéb bajnak is van kitéve, a mi ellen tudatlan voltában védekezni nem tud.

Ezek közül a legszelidebb: az átcsinálás.

Ez a következőképpen történik. 1896. évben a tavaszi munkára március hóban felvett a földmives 10 mm. búzára á 4 frt 40 frtot oly módon, hogy ezért őszszel köteles lett volna 10 mm. búzát szállítani. A termés a legszebben virult, de aratás előtt két héttel a hideg köd az egész termést tönkretette. Eljött az ősz, emberünk nem tud szállítani, a buza ára pedig 7 frt, de pénze sincs miből fizessen, bepereltetik tehát 70 frt fizetésére.

Arverés előtt jön a földmives és rimánkodik a kommittensnél, hogy ne adassa el.

Szép szóért miért ne? tehát összeszámolnak: 70 frt tőke, 5 százalék kamat, 35 frt költség, summa summárum 110 frt. Ezért köteles lesz elszállítani május végén, 2 frt 50 kr-ával számítva mázsáját, 44 mm. kukoricát s erre alá is iratnak vele egy Schlusst s bianco-váltót.

Igaz ugyan, hogy a kukoricát akkor 3 frtjával veszik a többi ágensek is előre, de hát 6 azért ad neki halasztást, hogy olesóbban adja valamivel.

Az is igaz ugyan, hogy a földmivesnek nincs 44 mm. kukoricája, mert kevés termett, de még abból a kevés készből kell élni a jövő termésig s ezt mindketten is tudják, de az nem változtat a dolgon.

Május végén mi sem természetesebb, minthogy a mi X földmivesünk nem tud szállítani; eljön tehát nehogy még több költsége legyen már jó előre az ágenshez. Uram, kukoricám nincs, de pénzem sincs, csináljuk át búzára a kukoricát. Következik az összeszámolás: A kukorica ára 3 frt 50 kr., 44 mm. 154 frt, ennek fejében köteles lesz őszszel búzát szállítani 5 frtjával számítva mm.-áját 31 mm.-át, s minthogy ez 155 frtot tesz ki, kap a földmives még 1 forintot a mi neki a 154 frton felül kijár.

Csakhogy a szépen indult búzatermés rozsdát kapott s nem termett absolute semmi, a buza ára pedig 12 frt s így tartozik a földmives 31 mm.-ért 332 frttal 1897. őszén azért a 40 frtért, a mit 1896. tavaszán felvett. (Vége köv.)

HIREK.

Tájékoztató.

Január 29. A t. h. é. v. alkalmazottak takarékegyesíték közgyűlése.

Január 29. Zichyfalvi takaréki és hitelügyelet közgyűlése.

Január 29. Perlassi takarékpénztár közgyűlése.

Január 29. Zene-egyesület megalakulása.

Jan. 29. Kerékpáregylet közgyűlése.

Február 1. Dominó-estély.

Február 1. Nagybecskereki takarékpénzt. közgy.

Febr. 12. A nagybecskereki önkéntes tűzoltó-egylet közgyűlése.

Febr. 13. Közig. biz. ülés.

Február 14. Kerékpárosok vig. estélye.

Febr. 18. Könyvnyomdások táncestélye a kaszinóban.

A gőz- és hádfürdő mindennap reggeli 6 órától esti 7 óráig nyitva van; hölgyek részére kedden, esütörtökön és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon 1/2-6-tól 8 óráig este urak részére is.

— Erzsébet királyné emléke. Kevi Szóllós község hazafias román képviselőtestülete és lakossága méltó módon akarja megörökíteni Erzsébet királyné emlékét. Egyik utóbb képviselőtestületi ülésén Boliána Cs. Mátyás jegyző indítványára kimondta ugyanis, hogy emlék fákat állít fel a község közepén fekvő szabad téren, a ligetet kerítéssel látja el s emléktáblával jelöli meg.

— Változások Krassó megye tisztikarban. Litsék Béla alispán elhunyt és dr. Avramescu Pachomius főjegyzőnek orsz. képviselővé Erzsébet királyné emlékét. Egyik utóbb képviselőtestületi ülésén Boliána Cs. Mátyás jegyző indítványára kimondta ugyanis, hogy emlék fákat állít fel a község közepén fekvő szabad téren, a ligetet kerítéssel látja el s emléktáblával jelöli meg.

— Születési statisztika az 1898-iki évről. Báró Pachtentkirch Oszkár anyakönyv vezető ur sziveségéből folytatjuk a múlt év statisztikáját a következőkben: Az elmúlt évben az anyakönyvbe bejegyezett 987 születési eset, azaz 40-el kevesebb mint 1897-ben. A 987 bejegyzésből le kell azonban vonni: a 18 halva született, a külföldön történt 7 születési esetet és a 7 utólagos anyakönyvezési esetet, marad tényleg 955 születés, 1000 lélekre 43.4.

Nemük szerint megkülönböztetve született 536 fiú és 451 leány, vagyis az újszülöttek 54.2% fiú és 45.8% a leány volt.

Az újszülöttek között 877 törvényes házasságból származott, míg 110 törvénytelen leszármazású volt; százalékokban beszélve ezek a törvényes csoportra 88.7% a törvénytelenekre 11.3%.

A múlt évben születtek közül ugyancsak az év folyamán meghalt 192 gyermek, vagyis a szülöttek 19.5% a; az elhaltakból 105 fiú, (55.2%), 87 (44.8%) pedig leány volt. Törvényes gyermek meghalt 161, itt tehát a halálozási százalék 18.3; különben nagyobb azonban az elhalálozási arány a törvénytelen gyermekeknél, a 110 közül meghalt 31, azaz 28.1%. Levonva a születésekből az elhalálozásokat 1898. évi december hó 31-én életben maradt 795 gyermek és pedig 431 fiú (53.8%) és 364 leány (46.2%).

Vallásfelekezések szerint felosztva a következő kimutatást kapjuk:

Róm. kath. született	572	gyermek	vagyis	57.8%
Gör. kel.	337	"	"	34.1%
Ag. hitv. ev.	21	"	"	2.2%
Evang. ref.	19	"	"	2.0%
Gör. kath.	1	"	"	0.1%
Israelita	36	"	"	3.6%
Egyelőre meg nem állapított	1	"	"	0.1%

A szülők foglalkozását tekintetbe véve négy csoportot állítottam fel, az I-be tartoznak a napszámok, munkások és szolgák, a II-ba a földművesek (kisbirtkosok), a III-ba az ipart vagy kereskedelmet folytatók, a IV-et talán értelmi osztálynak lehetne nevezni, itt vannak a tinta és sű-ök vitésai.

Ezen felosztás szerint a születések következőképpen oszlanak fel:

Az I. osztályra esik	403	születés	40.7%
A II. " " "	241	"	24.5%
A III. " " "	272	"	27.6%
A IV. " " "	71	"	7.2%

Megjegyzem még, hogy 1898. évben 11 iker-szülés volt s ezzel a születési statisztikát befejeztem.

— Az Országos Hirlap megszűnt. Egyik legügyesebben szerkesztett fővárosi napilap jelent meg tegnap utóljára: az Országos Hirlap. 1897. év végén jelent meg először Mikszáth Kálmán és Lipcsey Ádám dr. vezetése alatt. Akkor nagy reményeket fűsték e laphoz s ucy beszéltek róla, mint a jövő újságjáról. Csakhogy Magyarországon nehéz sorsa van egy meginduló újságnak. A község konservatív s nagyon jó legyen már az az újság, a melynek kedvéért régi lapjától megválnak. Az Országos Hirlap nem tudott megküzdeni e konservatizmussal s tegnap utolsó számát a rotációs gépe. Rövid ideig élt, de a magyar vsurnalistika történetében rokonszenves hangon fognak megemlékezni róla valaha.

— Az Országos Hirlap beleolvadt a Pesti Hirlapba s szerkesztője Mikszáth Kálmán is em utóbbi lapban fog dolgozni.

— Feilitzsch báró gyász. Sulyos csapás érte báró Feilitzsch Berthold szabolcsi főispánt. Négy éves leánykája, a kis Felicitas kanyaróból támadt tüdőgyulladás következtében meghalt.

— Oroda. A beiratások a nagybecskereki jótékony ngyelet óvodájában f. é. február 1 én veszik kezdetüket.

— Jótékony adomány. Popovics-Péteri Szilárd főbirtokos a tanyáján múlt évi december hó 31-én kiűtött tüvész alkalmából az oltás és mentés körül busgólkodott helybeli tűzoltóságnak 10 frtot adományozott; melyért a parancsnokság ezután mond köszönetet.

— A nagybecskereki kerékpáregylet 22 ére hirdott gyűlése nem volt határozatképes s azért e hó 29-ére újabb gyűlés lesz, a melyen az alapszabályok 27 §-ára való tekintettel a jelenlevők fognak határozni.

— A Krivány-estet tanulsága. A belügy-ministeriumban a Krivány-féle sikkasztás nagy riadalmat idézett elő s nyakra-főre tanulmányozták a községi pénskézelés misériáit, melynek eredménye tömérdek minisleri leirat lett. A legújabb a pénztárviszágálatok szabálytalanságában találja az okot s elrendeli, hogy a köz, különösen a gyámpénztárak a kitűzött időben lelkiismeretesen vizsgálattassanak meg s a vizsgálattól szóló jegyzőkönyv 8 nap alatt a belügy-ministerhez terjesztessék fel. A rendelet, mely a városok februári közgyűlése elé kerül s az árvaszákkal is közzétetik, a következő: Előfordult esetekben tapasztaltam, hogy a törvényhatóságok kezelése alatt álló pénztárak megvizsgálása tekintetében fenálló törvényes rendelkezések a kellő pontossággal nem tartanak meg és a pénztár-viszágálatok nem azon szigorú pontossággal és lelkiismeretességgel hajtataknak végre, mely ezen nagyfontosságú mivelet sikeres foganatosítása tekintetében okvetlenül megkívánandó.

Ezen oknál fogva és minthogy a város kezelése és felügyelete alatt álló pénztárak, ezek közt a gyámpénztár megvizsgálata iránt intézkedni, nem különben e tekintetben az ellenőrzést gyakorolni az 1886. XXI. t.-c. 47. §-ának b) pontja értelmében a város községének kiválóan fontos és mellőshetlentől teljesítendő kötelességét képezi; felhívom a város községét, hogy intézkedjék az iránt, hogy az említett pénztárak a törvény és szabályrendeletek szerint, erre hivatott városi község által mindenkor a fennálló törvényes rendelkezéseknek megfelelően a kellő időben és lelkiismeretes pontossággal megvizsgálattassanak; — továbbá felhívom, hogy a pénztárviszágálatok teljesítését egyrészt saját hatáskörében is ellenőrizze, másrészt az ellenőrzés hatályba tétele érdekében azon tisztviselők, kik a közigazgatási bíróság tagjai és pénztárak felett való felügyelettel vannak megbíva, az 1876. VI. t.-c. 15. §-a értelmében teendő jelentéseiknek a pénztárviszágálatokra és kiterjesztésre és a vizsgálati ivnek a közigazgatási bizottsághoz bemutatására utasítsa; — végre felhívom, hogy az 1886: XXI. t.-c. 4 §-án alapuló jogának kellő gyakorolhatása céljából intézkedjék, hogy a foganatosított pénztárviszágálatról felvett jegyzőkönyvek a vizsgálatok megtartása után minden esetben 8 napon belül hozzám felterjesztessenek. Budapest, 1899. jan. 14-én. Perczel s. k.

— A szerelmes cigány. Az ó-bocsei hetivásáron találkozott Petrovics Elek, Petrovics Lajos és Petrovics Károly ó-bocsei cigányok és az ő családjuk — a mi az asszonyokon kívül több purdéből is állott — Sajm János, Sajm Márton és Sajm Léka bocsári cigányokkal. A hetivásár, ugy látszik, jól sikerült, mert a bocsói cigányok a három bocsári cigányt meginvitálták Sav. Gertner Jánosné korosmájába, hol ősi szokás szerint pálinkánál kezdtek. A mint a pálinka fogyott, azon mérven növekedett a jókedv is, úgy, hogy estefelé már tánora perdült az egész cigányserég. Nem is savarta a jókedvet semmi sem mindaddig, a mig Petrovics Lajos észre nem vette, hogy az ő fiatal feleségével nagyon is rokat táncol Sajm János. Mindent csak eltűrte valahogy Petrovics, sőt még azt is szó nélkül hagyta, hogy Sajm és az ő feleségét táncokosban egy párszor megcsókolt, de mikor azt vette észre, hogy Sajm és az ő felesége a korosmájából eltűntek, rögtön keresésükre indult. A szerelmes párt hamarosan fel is találta az udvar egy félreeső helyén, de a mit látott, az már elhagyósitotta agyát és vérben forgó szemekkel egy az udvaron hevert husággal úgy fűtötte fejbe Sajm Jánost, hogy az rögtön elterült a földön. A nagy

Iármára a többi cigányok is kifutottak az udvarra, a hol aztán a földön fekvő Sajm Jánost addig verték, míg meg nem halt. Ezután a vendégeknek estek a Petrovicsok, kik társuk védelmére keltek, de ezeknek sikerült könnyebb sértülés árán megmenekülni. A csendőrség — kinek az eset rögtön tudomására jutott — az egész bandát hamarosan összefogdosta és átadta az ó-becsei kir. járásbírósnak. Sajm János hulláját pedig kinek koponyája teljesen asét volt roncsolva, a bírói boncolás után ma temették el.

Nincs jég. Nem annyira a korosolyásai sport, mint inkább az általános közegészségügy szempontjából aggasztó jelenség az, hogy az idejében normális téli időjárás folytán nem lehetett még jeget gyűjteni, sőt az idő szerint kilátás sincs rá, hogy egyáltalában lehessen. — A város összes jégpincéi telítetlenek, a mi egy, a nyár folyamában beállható epidemia esetén — mitől Isten mentsen — iszonyu következményekkel járhatna. De azonkívül az összes vendéglősök, sör-főraktárosok és mindazok, kik üzletileg a jég használatára utalvák, nagyrészt jég nélkül állanak.

— Az anyakönyvi hivatalból. A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legújabbán a következő bejelentések történtek:

Házasság: Fildor Jakab, rk. hivatalosolga és Isik Teréz, rk. — Becsei Antal, rk. kőműves és Csomor Eva, rk. — Miloradov György, gk. napassámos és Popov Lyubica, gk. — Speer Péter, rk. napassámos és Jakobin Karoline, rk. — Liptai István, rk. földműves, és Kabók Teréz, rk. — Vas Károly Attila, rk. póstatist és Bojtos Mária, rk. — Wagerer Jakab, ág. ev. stűb. és Bisbel Margit, rk. — Szabó József, rk. női szabó, és Csábi Ilona, rk.

Született: Budai György, rk. napassámos, leánya. — Öv. Jung Bálintné, rk., fia. — Labanc Flórián, rk. napassámos, leánya. — Racskov Manó, gk. földműves, leánya. — Gyurkin Mária, gk., fia. — Kovács Pál, rk. napassámos, fia. — Vastag János, rk. városi rendőr, leánya. — Buchmann Anna, rk. varrónő, fia. — Lambity Savatosár, gk. földműves, leánya. — Nagy Péter, rk. napassámos, leánya. — Nikolett János, rk. napassámos, fia. — Csábi József, rk. földműves, leánya. — Payka Vilmos, rk. pénzügyi számtiszt, leánya. — Tomcski István, rk. napassámos, leánya. — Kurjásoki Staniszlo, gk. földműves, leánya. — Szeiss Arpád, rk. mozdonyvesető, fia.

Meghaltak: Krumensoker István, rk. földműves, 32 éves, tüdővész. — Schuch Rósa, rk. 2 éves, hörghurut. — Német Ferenc, ev. ref. 4 hónapos, hörghurut. — Csobanov László, gk. földműves, 57 éves, tüdőlob. — Holz György, rk. 2 hónapos, bélhurut. — Kohn Aron, isr. 47 éves, hássaló, tüdőlob. — Franszen Emilia, rk. 2 hónapos, tüdőlob. — Wolfinger Samu, isr. 67 éves, magánzó, orbánc. — Adler Arpád, isr. 5 hónapos, tüdőlob. — Rosul Smilyana, gk. 7 napos, görösk. — Dankulov Dusan, gk. 2 éves, gyermekassály. — Öv. Mucz Vitályosné, gk. 60 éves, gutatűtés. — Davity Lyubomir, gk. földműves, 4 éves, gutatűtés. — Buchman József, rk. 4 napos, életgyenge. — Öv. Schilez Gáspárné, rk. napassámos, 78 éves, aggkór. — Agoston Katalin, rk. 2 hónapos, életgyenge. — Öv. Tyurcsios Jánosné, gk. 30 éves, téboly. — Mirkov Milivoj, gk. 20 hónapos, vörheny. — Gazdik Anna, rk. 19 hónapos, tüdőlob. — Budai Boldissárné, rk. 52 éves, tüdővész. — Radovancsov János, gk. 4 éves, tüdőlob. — Öv. Fusa Péterné, rk. 71 éves, szívszélhűtés.

Irodalom.

— A Magyar Kritika január 15-iki számában körülbelül husz könyvről és színházi újdonságról olvasunk szakavatott, tárgyilagos kritikát. A vezércikk kegyeletos megemlékezés Szilágyi Sándorról s egyben a nagyerdemű tudós működésének méltatása Szádeczky Lajos tollából. Kritikai cikkeket irtak: Hevesi Sándor, Pásztor Arpád János című költemény ciklusáról, élesen elítélvén a fiatal verselőt, ki olyasvalamit mert, amit még senki: megteheti Jézust szerelmesnek, hitetlennek, meggyűlödtetelennek; Téglás Gábor Budapest régiségeiről, a Kussinszky Bálint által szerkesztett gyűjteményről ir elismerően; Rács L. Armstrong Isten és lélek c. tanulmányát ismerteti, melyet Péterfi Dénes ültetett át magyarba Havas Adolf, Radó Antal Musset-fordításáról, Senex Lengyel Laura Balassa Klára című regényéről, Kerekes György Vajda Jánosnak egy régi s most újra megjelent vadászkönyvéről, melyet a nagy költő Csaszilvássy Akos név alatt irt; Téglás Béla Erdődi Béla Szentföldjéről, Nyári Sándor a magyar születési Tilgner Viktor szobrász válogatott műveiről, Balassa József Kasinszky Ferenc levelezésének 8-ik kötetéről,

ugyanő Vámbéry Russtem és Kálmán Mihály Német-magyar jogi szótáráról ir. Erdakes Gaál Mózes tanulmánya Zaccani Hamletjéről és Oihellőjáról. Rákosi Jenő és Szabados Béla operettjéről, A bolondról, László Béla és Recht Sándor irnak, amez a szövéről, emez a zenéről; Zichy Géza gróf Roland mesteréről pedig Keresztessy István Irodalmi hírek, folyóiratok és megjelent könyvek jegyzéke egészíti ki a gazdag tartalmat. A Magyar Kritika havonként kétszer jelenik meg Benedek Elek szerkesztésében. Előfizetési ára egész évre 5 ft. Kiadóhivatal: Kertész utca 45.

Táviratok.

Országgyűlés

(A képviselőház ülése január 27-én.)

Budapest, jan. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőházban még ma is folyt az obstrukció. Három névszerinti szavazás után kimerült a Ház s a napirend tárgyalását holnapra halasztotta.

A helyzet.

Budapest, jan. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az ellenzék bizalmi férfiai ma délben ismét konferáltak a disszidensekkel. Hír szerint újabb közeledés történt a béke felé. Valószínű, hogy az ellenzék a provizóriumot is meg akarja bántfynak szavazni, de az indemnity megszavazásától még mindig vonakodik, a mig teljes biztosítékul személyes garanciát nem kap. A disszidensek is remélik, hogy a béke most már hamarosan meg lesz, csak a személyes biztosíték dolgában nincsenek ők sem tisztában. Beavatott körök nem hiszik, hogy Széll Kálmán elfogadja a miniszterelnökséget.

A pourparler-k.

Budapest, január 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Széll Kálmán ma délelőtt megkezdte akcióját, a mennyiben számos képviselővel tárgyalt. Délután egy órakor a disszidensek közül Szilágyi Dezsővel, Csáky Albin gróffal és Andrássy gróffal felment az első emeleti tanácskozó terembe és hosszasan konferáltak velük. A tanácskozás után az ellenzéki vezérférfiak tartottak értekezletet.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1899. január 27.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u d a	kilo	100 kilogr. Ára		kilo	100 kilogr. Ára	
		frtól	frtíg		frtól	frtíg
Bánsági	uj	78	10.80	80	10.55	10.60
Tiszavidéki	uj	78	10.40	80	10.60	10.70
Pestvidéki	uj	78	10.35	80	10.55	10.65
Bácskai	uj	78	10.50	80	—	—
Reze	uj	elsőrendű	70—72	8.10	8.15	
Arpa	uj	másodrendű	—	8.00	8.05	
„	uj	takarmány	60—62	6.10	6.40	
„	uj	égetni való	62—64	6.70	7.50	
„	uj	sörfőzésre való	64—66	7.70	8.60	
Zab	uj	—	39—41	5.70	6.05	
Tengeri	ó	bánsági	—	5.55	5.60	
„	ó	mánomú	—	5.60	5.65	

Közgazdaság.

A selyemtenyésztés emeléséhez.

A politikai és közgazdasági tekintetben oly bisonytalan helyzetnek nem szabad a magyar mezőgazdaság figyelmét akkora mértékben a maga számára lefoglalni, mely ezt a legfontosabb közgazdasági tényezőit ingerelhetné, vagy valamilyen károsíthatná. A földművelésügyi miniszter, áthatva e felfogástól, egy pillanatra sem felejtette szem elől a mezőgazdaság nagy és fontos céljait s minden rendelkezésére álló eszközzel iparkodott e célokat előmozdítani. A marha- és sertéskivitel mindenkor főgondja volt a magyar kormánynak, de a mezőgazdaság többi s főleg mellékágai is aligpud szolgáltak azoknak az in-

téskedéseknek, melyek már a legközelebbi időben meg fogják érlelni a kivánt gyümölcsöket.

A bortermelés, az állat-, gyümölcs-, szárnyasállat, selyemtenyésztés, kenderművelés és erdőgazdasági ügyek folytonos haladásukban mindenki munkájára és segítségére rá vannak szorulva, a ki ez irányban valamit tenni képes. Semmi erő, a legjelentéktelenebbet sem szabad mellőzni, mert maga a nagy koncepció ritkán hozza meg a kívánt sikert, ha a kisemberek és kézimunkások közreműködéséről lemond.

Egyik ilyen ága s mezőgazdaságnak, hol az örvendetes siker elérése végett mindenkinek közre kell működni, a selyemtenyésztés. Nem csak a nagy koncepcióra van itt szükség, mely a földművelésügyi minisztériumból kiindulva, az egész országban követel terjesztést; az ország egész értelmiségének, hatóságoknak és községeknek, papoknak és tanítóknak, a sajtónak s különösen a vidéki sajtónak közreműködésére van szükség, hogy híveket szeressünk a selyemtenyésztésnek és a kisgazdákat lelkesítsük a mezőgazdaság e nyereséges mellékágra.

Bisonnyal mindenki belátja, kivált a kisgazda, hogy az uralkodó rossz viszonyok közt a magyar mezőgazdaság utalva van minden erő és eszköz kihasználására s hogy a selyemtenyésztés jövedelmező mellékkereset; de a magyar földműves szokását, a ki régi hagyományok szerint dolgozik s minden újítás elől elszárazik, mindig újból és újból kell legyőzni; mindig új bizonyítékokat és indokokat kell felhozni, hogy a földművelőt a selyemtenyésztés hívővé tegyük, s annak hasznosságáról meggyőzzük.

Ez a feladat a jelen esetben az egész magyar értelmiségre és a sajtóra és — ismételjük — főleg a vidéki sajtóra hárul, mely egyedül képes a kellő propagandáról gondoskodni. Ebben az értelemben teljesítjük mi is kötelességünket, midőn ezt a hazafias felhívást intézzük a községi előjárókhöz, jegyzőkhöz, papok és tanítókhöz, hogy nyarjék meg a kisgazdákat a selyemtenyésztés eszméjének s őket egy gazdasági mellékág folytatására buzdítván, az ország és a szegényebb lakosság számára mentsék meg azokat a milliókat, melyek különben visszahozhatlanul elvesznének.

VASUT-ÜGYEK.

171.624/98. szám.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

As alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére 1899. évben, illetőleg 1901. év végéig a következő anyagokból felmerülő tényleges szükségletnek szállítást biztosítani kívánván, esennel nyilvános pályázatot hirdet, m. p.:

Az anyag megnevezése	Egy-ség	Egy évi megközelítő szükséglet	J e g y z e t
Zöld fenei kőszén.	méter	300	padlózat feltöltésére
Olajszöld selyemkélme	„	150	560 mm. széles
Olajszöld selyemkélme	„	800	750 „ „
Vöröspálma	„	2000	„
Olajszöld pósztó	„	200	1360 mm. széles
Gyapju függönyszövet	„	400	„
„ „ „	„	500	drappsz. 1 ⁰⁰⁰ mm. „
„ „ „	„	800	„ 11 ⁰⁰ „
„ „ „	„	8500	„ 12 ⁰⁰ „

As ajánlati minta, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módoszatok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a m. kir. államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési (A. V.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 73. sz., II. emelet, 43. ajtó) kaphatók.

A szabályszerűen kiállított ivenként 50 kros m. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1899. évi február hó 28-án déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendőek és a boríték ezen külsővel látandó el:

„Ajánlat 171.624/98. számhoz.”

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módoszatok betartása mellett állítatnak ki, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1899. január hóban.

As igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Hirdetések.

Farkasd község előljárósága.

2512. szám. 1898.

109-3.2

Versenyárgyalási hirdetmény.

A törvényhatóságilag jóváhagyott 42 kgy. 1418/1898. számú képviselőtestületi határozattal a Farkasdi községi új iskola udvarában egy 2 iskolai és 2 tanítói faszín, 2 istálló és megfelelő closett-ből álló melléképületnek a felépítése, valamint az egész iskolai belsőségnek a bekerítése és az e körüli járda téglaburkolattal való kikövezése határozatván el.

Az ezzel kapcsolt munkálatokra, még pedig:

I. A melléképületre összesen 2517 frt 78 kr.

II. A bekerítés és téglaburkolattal 1027 frt 13 kr. van előirányozva.

Ezen munkálatok fogantatásának biztosítása céljából *1899. évi február hó 12. napjának délelőtti 10 órájára* Farkasd község házában tartandó zárt ajánlati versenyárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó az előirányzott összeg után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5% bántépénzzel ellátott sajátkezűleg aláírt zárt ajánlataikat és pedig külön a melléképületre és külön a kerítés és burkolatra, kitűzött nap délelőtti 9 órájáig a községi előljárósághoz annyival is inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A kellő bántépénzzel el nem látott vagy hiányosan kiállított ajánlatok a

versenyezésből kizáratnak. A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a községi előljáróságnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Kelt Farkasdon, 1899. évi január hó 10-én.

Az előljáróság.

4819. szám 1898.

108-3.2

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. miniszterium az 1898 évi december hó 14-én kelt 79596/VI/1898. számú rendelkezéssel a Torontál-Erzsébetlakon létesítendő **kisdedővoda épületnek helyreállítását** 8648 frt 17 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1899. évi február hó 18-ik napjának 10 órájára a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenyárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bántépénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Kelt Nagy-Becskereken, 1899. jan hó 18-án.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Sör-dugókat

ugymint szőlőnemesítéshez való dugókat, valamint minden fajta gyógyszerészi, palack- és hordó-dugókat a legjobb minőségben és legolcsóbban szállít

Kaszirer és Robicsek

Első magy. gőzparafadugó-gyára

Budapest, Nefelejts-utca 15. 114-3.1

Arjegyzék bérmentve küldetik.

Használt

operette-, keringő- és ének- kottákat

keresek megvételre. 113-1.1

Czimem megtudható a kiadóhivatalban.

Ó-Lécsi községi hitelszövetkezet.

Meghívó.

Az „Ó-Lécsi községi hitelszövetkezet“ 1899. február 2-án d. e. 10 órakor a Zsumatz-féle vendéglőben **I-ső rendes közgyűlést** tart, melyre a t. tagokat van szerencsénk meghívni. Az igazgatóság.

Tárgy:

1. A központi kiküldött megnyitó beszéde.
2. Az igazgatóság jelentése az tüzletéről és felmentvény megadása.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. A tiszta jövedelem hová fordítása.
5. 4 választmányi tag választása.
6. Egyéb indítványok.

Tartozik.

Mérleg-számla.

Követel.

Fsz.		forint	kr.	Fsz.		forint	kr.
1	Pénz készletben	111	89	1	Üzletrész befizetésekre	2145	35
2	Váltó követelésben	12448	91	2	Takarékbetétekre	540	—
3	Leltárban	447	69	3	Központi hitelre	10053	11
4	Központi üzletrész számlán	121	63	4	Elnök-igazgató tiszteletdíjra	20	—
				5	Tiszta nyereség	371	66
		13130	12			13130	12

Tartozik.

Veszteség- és nyereség számla.

Követel.

Fsz.		forint	kr.	Fsz.		forint	kr.
1	Kezelésre	132	96	1	Beiratási díjra	166	—
2	Irodaköltségre	55	91	2	Váltókamatra	884	64
3	Lakbér	30	—	3	Különböző bevételek	85	73
4	Visszeszámítolási kamat	509	55				
5	Betét-kamat	16	29				
6	Elnök-igazgató tiszteletdíj	20	—				
7	Tiszta jövedelem	371	66				
		1136	37			1136	37

Kelt Ó-Léczen, 1898. évi december hó 31-én.

Fochler József s. k., elnök-igazgató. Banosov Iván s. k., igazg. tag. Gyergyov Ferencz s. k., igazg. tag.
Zech János s. k., igazg. tag. Seffrin Antal s. k., igazg. tag.

A fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk és helyesnek találtuk.

A felügyelő-bizottság:
Steyer Péter s. k. Összterreicher József s. k. Zsumatz Albert s. k.

111-1.1